

การศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
A Study of Online Social Media Usage Behavior with Learning in the 21st
Century of the Undergraduate Students in the Faculty of Humanities
and Social Sciences, Ubon Ratchathani Rajabhat University

ชนันรัตน์ รูปใหญ่

Chanarath Roobyai

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Faculty of Humanities and Social Sciences, Ubon Ratchathani Rajabhat University

Chanarath.r@ubru.ac.th

Received: September 16, 2021

Revised: September 21, 2021

Accepted: December 21, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาภาคปกติ ระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภาคปกติ จำนวน 358 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพบว่า ใช้สมาร์ทโฟนเป็นช่องทางในการรับสื่อ นิยมใช้เฟซบุ๊กมากที่สุด มีวัตถุประสงค์ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ระยะเวลาที่ใช้ต่อวันมากกว่า 6 ชั่วโมง และช่วงเวลา 18.01-24.00 น. เป็นช่วงเวลาที่ใช้อย่างน้อยที่สุด นักศึกษามีการใช้ประโยชน์จากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด คือ ใช้สำหรับติดต่อสื่อสารและทำงานกับเพื่อนได้สะดวก รองลงมาคือ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ ใช้สำหรับดูหนัง ฟังเพลง และเล่นเกม ใช้สำหรับติดตามข่าวสารและเหตุการณ์ต่าง ๆ ใช้สำหรับคลายความเครียด ใช้สำหรับค้นหาซื้อสินค้าที่ต้องการได้ง่ายและสะดวก ใช้สำหรับค้นหาความรู้เพิ่มเติม ใช้สำหรับนำเสนอผลงาน และใช้สำหรับแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยปานกลาง ได้แก่ ใช้สำหรับรับทราบความเห็นของผู้อื่นจากประเด็นที่สนใจ และใช้สำหรับสอบถามข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ

ปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ พบว่า ด้านการสื่อสาร ความรวดเร็วของการแลกเปลี่ยนข้อมูล ส่งผลกระทบทั้งด้านดีและไม่ดี ด้านการใช้งาน พบว่ามีการละเมิดสิทธิ์ข้อมูลความเป็นส่วนตัว และด้านอุปกรณ์ พบว่า อุปกรณ์บางประเภทอาจไม่รองรับการปรับปรุงระบบให้เป็นปัจจุบันของสื่อสังคมออนไลน์

คำสำคัญ: สื่อสังคมออนไลน์ พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

Abstract

The objective of the research was to study a behavior of using online social media and the 21st century learning of the undergraduate students. The samples used in the research were 358 undergraduate students in the regular programs in the Faculty of Humanities and Social Sciences, Ubon Ratchathani Rajabhat University. They were randomized by simple random sampling. The research instrument was a questionnaire. The statistics used to analyze data were percentage, mean, and standard deviation.

As regards the behavior of the students, it was found that they used smart phones as a channel in receiving online social media. Facebook was the most popular social media. The objective in using Facebook was for communication. The time spent in using online social media was more than 6 hours per day, and the most frequent period was 18:01-24:00.

The utilization from using online social media was at a high level. When each item was considered, the students used online social media for communicating and working with their friends comfortably at the highest level, followed by the following at a high level: watching movies, listening to music, and playing games, following news and events, relaxing, searching for goods easily and comfortably, seeking for more knowledge, presenting works and ideas, respectively. The students using online social media at a moderate level included the usage for learning other people's attitudes from the issues they were interested in and for asking for information from the experts in various fields. The problems were that in the communication, the quickness in sharing information affected the positive and negative aspects, the information privacy was violated, and in the devices, some devices might not accommodate the current social media version.

Keywords: Online Social Media, Online Social Media Usage Behavior, Learning in the 21st Century

บทนำ

เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยี ผู้ใช้สามารถเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคล เขียนเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งตัวอักษร ภาพ ภาพเคลื่อนไหว มีการเปิดโอกาสให้มีการสื่อสาร ทำการรู้จักกัน โดยการสร้างชุมชนบนอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร ส่งผลให้ในปัจจุบันมีคนใช้ชีวิตอยู่กับสังคมออนไลน์มากขึ้นทุกวัน

ในปี 2562 มีการสำรวจพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของประเทศไทย พบว่า คนไทยใช้อินเทอร์เน็ตโดยเฉลี่ย 10 ชั่วโมง 22 นาทีต่อวัน Gen ที่ใช้อินเทอร์เน็ตต่อวันมากที่สุด คือ Gen Y อยู่ในช่วงอายุ 19-38 ปี ใช้อินเทอร์เน็ต 10.36 ชั่วโมงต่อวัน อาชีพที่ใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุดคือ นักเรียน/นักศึกษา 10.50 ชั่วโมงต่อวัน และสื่อสังคมออนไลน์ยังคงเป็นกิจกรรมออนไลน์ที่คนไทยใช้เวลาามากที่สุด จากการสำรวจพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของประเทศไทยทำให้พบว่านักศึกษา ซึ่งอยู่ในกลุ่ม Gen Y ใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด และยังเป็นกลุ่มที่ใช้เวลามากที่สุดกับ สื่อสังคมออนไลน์ (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2563)

ปัจจุบันได้มีการนำเอาสื่อสังคมออนไลน์มาประยุกต์ใช้เพื่องานด้านการศึกษาทุกระดับอย่างแพร่หลาย อำนวยความสะดวกให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ไร้ขีดจำกัดทั้งในเรื่องเวลาและสถานที่ ส่งเสริมการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 จะเน้นให้การเรียนรู้จากการปฏิบัติ ส่งเสริมการลงมือกระทำและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยอาศัยทักษะการคิดอย่างมีขั้นตอน ร่วมกับการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและได้รับองค์ความรู้เพื่อพัฒนาอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญจึงได้มีการจัดการศึกษาโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์มาใช้ประกอบในการเรียนการสอน (วราพร คำจับ, 2562) นอกจากนี้สื่อสังคมออนไลน์ยังเป็นช่องทางสื่อสารที่ช่วยส่งเสริมการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้สอนและผู้เรียนได้อีกช่องทางหนึ่ง

ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาเป็นเยาวชนรุ่นใหม่ ที่จัดอยู่ในกลุ่ม Gen ที่อยู่ในยุคดิจิทัล สื่อสังคมออนไลน์จัดเป็นเทคโนโลยีประเภทสื่อใหม่ที่ได้รับความนิยมมากจากนักศึกษา ที่มีการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงความจำเป็นเพื่อประโยชน์หลายประการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ว่ามีพฤติกรรมการใช้อย่างไร ข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้จะทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ แนวทางในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ และเกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 3,387 คน (สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2564) ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ภาคปกติ ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โดยใช้สูตรการกำหนดขนาดตัวอย่าง Yamane ได้ตัวอย่าง จำนวน 358 คน และนำตัวอย่างไปคำนวณโดยใช้วิธีการเทียบบัญญัติไตรยางศ์ จากสูตรการกระจายตามสัดส่วน เพื่อให้ได้จำนวนนักศึกษา 13 สาขา และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายในการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ตอนคือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ตอนที่ 3 แบบสอบถามการใช้ประโยชน์จากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ตอนที่ 4 แบบสอบถามปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) จากการหาค่าความสอดคล้องแบบ IOC : Item Objective Congruence Index โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ต่อการจัดกลุ่มคำถามให้แต่ละตัวแปร โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ผู้วิจัยจะเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.60-1.00 เป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่เก็บจากแบบสอบถามผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในรูปแบบออนไลน์ (ระหว่างวันที่ 1-8 เมษายน 2564) จำนวน 358 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากตัวอย่างที่กำหนดไว้ จะถูกนำมาประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยจะได้ดำเนินการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.54 และเพศชาย ร้อยละ 42.46 จำแนกตามสาขา วิชาส่วนใหญ่สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ร้อยละ 20.67 รองลงมาเป็นสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ร้อยละ 19.55 และสาขาวิชาที่น้อยที่สุด สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ร้อยละ 0.5 และจำแนกตามชั้นปีส่วนใหญ่เป็นชั้นปีที่ 4 ร้อยละ 27.93 รองลงมา ชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 25.14 และชั้นปีที่ 1 มีน้อยที่สุด ร้อยละ 25.14

2. พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ พบว่า ช่องทางในการรับสื่อสังคมออนไลน์ส่วนใหญ่เป็นสมาร์ทโฟน สื่อสังคมออนไลน์ที่นิยมใช้คือเฟซบุ๊ก โดยส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ระยะเวลาที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ต่อวันมากกว่า 6 ชั่วโมง และช่วงเวลา 18.01-24.00 น. เป็นช่วงเวลาที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์บ่อยที่สุด

3. การใช้ประโยชน์จากการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ตารางที่ 1 การใช้ประโยชน์จากการใช้สื่อสังคมออนไลน์

การใช้ประโยชน์จากการใช้สื่อสังคมออนไลน์	($\bar{X}$)	S	แปลผล/ (ลำดับที่)
1. ใช้สำหรับค้นหาความรู้เพิ่มเติม	3.95	0.59	มาก (6)
2. ใช้สำหรับติดตามข่าวสารและเหตุการณ์ต่าง ๆ	4.16	0.68	มาก (3)
3. ใช้สำหรับสอบถามข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ	3.30	0.72	ปานกลาง (10)
4. ใช้สำหรับรับทราบความเห็นของผู้อื่นจากประเด็นที่สนใจ	3.38	0.77	ปานกลาง (9)
5. ใช้สำหรับแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ	3.76	0.77	มาก (8)
6. ใช้สำหรับนำเสนอผลงานของตนเอง	3.85	0.86	มาก (7)
7. ใช้สำหรับติดต่อสื่อสารและทำงานกับเพื่อนได้สะดวก	4.54	0.61	มากที่สุด (1)
8. ใช้สำหรับค้นหาซื้อสินค้าที่ต้องการได้ง่ายและสะดวกขึ้น	3.98	0.96	มาก (5)
9. ใช้สำหรับดูหนัง ฟังเพลง และเล่นเกม	4.19	0.82	มาก (2)
10. ใช้สำหรับคลายความเครียด	4.09	0.83	มาก (4)
รวม	3.92	0.76	มาก

นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีการใช้ประโยชน์จากการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด คือ ใช้สำหรับติดต่อสื่อสารและทำงานกับเพื่อนได้สะดวก รองลงมาคือ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ใช้สำหรับดูหนัง ฟังเพลง และเล่นเกม ใช้สำหรับติดตามข่าวสารและเหตุการณ์ต่าง ๆ ใช้สำหรับคลายความเครียด ใช้สำหรับค้นหาซื้อสินค้าที่ต้องการได้ง่ายและสะดวกขึ้น ใช้สำหรับค้นหาความรู้เพิ่มเติม ใช้สำหรับนำเสนอผลงานของตนเอง และใช้สำหรับแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยปานกลางได้แก่ ใช้สำหรับรับทราบความเห็นของผู้อื่นจากประเด็นที่สนใจ และใช้สำหรับสอบถามข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ

4. ปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

จากการสังเคราะห์คำตอบจากคำถามปลายเปิดในแบบสอบถาม พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มีปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ด้านการสื่อสาร พบว่าความรวดเร็วของการแลกเปลี่ยนข้อมูลในการติดต่อสื่อสาร ทำให้ส่งผลกระทบทั้งดีและไม่ดี ด้านการใช้งาน พบว่ามีการละเมิดสิทธิ์ข้อมูลความเป็นส่วนตัวและด้านอุปกรณ์ พบว่าการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ผ่านอุปกรณ์บางประเภทอาจไม่รองรับการปรับปรุงระบบให้เป็นปัจจุบันของสื่อสังคมออนไลน์

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี นำเสนอการอภิปรายผลเป็นประเด็น ดังนี้

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ พบว่า ช่องทางในการรับสื่อสังคมออนไลน์ส่วนใหญ่เป็นสมาร์ทโฟน สื่อสังคมออนไลน์ที่นิยมใช้คือ เฟซบุ๊ก โดยส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ระยะเวลาที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ต่อวันมากกว่า 6 ชั่วโมง และช่วงเวลา 18.01-24.00 น. เป็นช่วงเวลาที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์บ่อยที่สุดในประเด็นนี้ ผลการศึกษาได้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พรณิการ์ พุ่มจันทร์, นุชจริย หงส์เหลี่ยม และ พิชดาพรรณ อุดมเพชร (2558); จุฑารัตน์ ศราวนะวงศ์ และคณะ (2560); พัชญ์สิตา เหลี่ยมทองคำ และณมิตา ชือสัตย์สกุลชัย (2561); สุนิ ประจิตร์ (2563); Marquez (2011) จากการศึกษาพบว่าสื่อสังคมออนไลน์ที่นิยมใช้มากที่สุด คือ เฟซบุ๊ก ยูทูบ ทวิตเตอร์ ออนไลน์ และอินสตาแกรม ใช้สื่อออนไลน์ทุกวัน ระยะเวลาที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ต่อวันมากกว่า 6 ชั่วโมง ช่วงเวลาตอนเย็นเป็นช่วงเวลาที่เริ่มเข้าใช้งานมากที่สุด ในระหว่างเวลา 17.00-24.00 น. โดยใช้ผ่านสมาร์ทโฟนเป็นส่วนใหญ่ และมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในด้านการติดต่อสื่อสารมากที่สุด รวมถึงพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทางด้านการศึกษา และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Jin (2014) ได้ศึกษาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเรียนการสอนของนักเรียนมัธยมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนใช้สื่อสังคมออนไลน์ในชีวิตประจำวันเป็นประจำ โดยสามารถใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อใช้ในการติดต่อ สื่อสาร นักเรียนเหล่านี้มีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับสื่อสังคมออนไลน์โดยส่วนใหญ่ใช้ในด้านการศึกษาซึ่งแสดงให้เห็นว่าสื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือทางการศึกษาที่ดี จากผลการศึกษาข้างต้นนี้ ทำให้ได้ทราบถึงพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในด้านทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ที่นักศึกษาในปัจจุบันต้องก้าวทันความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ทำให้เกิดการติดต่อสื่อสารได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ในการเรียนการสอนสามารถนำสื่อสังคมออนไลน์เข้ามาปรับใช้ เช่น การส่งงาน การติดต่อสื่อสารระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ระหว่างนักศึกษาด้วยกัน จากการศึกษายังสอดคล้องกับวิถีชีวิตในปัจจุบันคือการใช้สื่อสังคมออนไลน์ผ่านสมาร์ทโฟนทุกวัน รวมถึงช่วงเวลาที่นักศึกษาส่วนใหญ่มักใช้คือช่วงเวลาตอนเย็น ประมาณ 17.00-24.00 น. เป็นช่วงหลังเลิกเรียนและเป็นช่วงการใช้เวลาส่วนตัวของนักศึกษา

การใช้ประโยชน์จากการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีการใช้ประโยชน์จากการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ใช้สำหรับติดต่อสื่อสารและทำงานกับเพื่อนได้สะดวก ใช้สำหรับดูหนัง ฟังเพลง และเล่นเกม ใช้สำหรับติดตามข่าวสารและเหตุการณ์ต่าง ๆ ใช้สำหรับคลายความเครียด ใช้สำหรับค้นหาซื้อสินค้าที่ต้องการได้ง่ายและสะดวกขึ้น ใช้สำหรับค้นหาความรู้เพิ่มเติม ใช้สำหรับนำเสนอผลงานของตนเอง และใช้สำหรับแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ใช้สำหรับรับทราบความเห็นของผู้อื่นจากประเด็นที่สนใจ และใช้สำหรับสอบถามข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า จุฑารัตน์ ศราวนะวงศ์ และคณะ (2560) ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ การประยุกต์ใช้ ทัศนคติและความคิดเห็นต่อ

ผลกระทบของการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการเรียนรู้มากกว่า เพื่อการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมทั้งใช้เพื่อการบันเทิงด้วยการดูหนังและฟังเพลง ทักษะคิดและความคิดเห็นต่อผลกระทบของสื่อสังคมออนไลน์เป็นเชิงบวกโดยเฉพาะด้านการสื่อสาร ส่วนพัชณัฐิศา เหลี่ยมทองคำ และ นมิดา ชื้อสตัยสกุลชัย (2561) ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาในรายวิชา ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับคอมพิวเตอร์มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ข้อดีของผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ คือ ติดต่อสื่อสารได้สะดวกรวดเร็ว ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย และไม่ตกข่าว ส่วนสมศักดิ์ ศรีสันติสุข และสุกัญญา เออมัธธรรม (2563) ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษา ในเขตนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สถานการณ์การใช้สื่อสังคมออนไลน์ 2) พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และ 3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการค้นหาข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ ความบันเทิง ใช้ติดต่อกับเพื่อน และใช้ขายสินค้า โดยเฉลี่ยใช้สื่อออนไลน์ติดต่อส่งข่าวสารกับกลุ่มเพื่อน และเพื่อความบันเทิงมากที่สุด รองลงมาคือการใช้งานสื่อออนไลน์ในการใช้ปรึกษา แลกเปลี่ยนความรู้ เวลาทำการบ้านกับเพื่อน และลำดับสุดท้ายคือการใช้งานสื่อออนไลน์ ด้านธุรกิจในการประกาศขายสินค้าออนไลน์ และติดตามข่าวสารเกี่ยวกับสินค้า ส่วนสุนิ ประจิตร (2563) ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้การประยุกต์ใช้ ทักษะคิดและความคิดเห็นต่อผลกระทบของการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์การใช้สื่อสังคมออนไลน์มากกว่า 5 ปี ขึ้นไป มีวัตถุประสงค์การใช้เพื่อการเรียนรู้มากกว่าเพื่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ได้แก่ เพื่อทำงานกลุ่ม ติดต่อสื่อสารกับเพื่อน อาจารย์ ดาวน์โหลดสื่อการสอน และส่งการบ้าน รวมทั้งใช้เพื่อการบันเทิงด้วยการดูหนังและฟังเพลง ทักษะคิดและความคิดเห็นต่อผลกระทบของสื่อสังคมออนไลน์เป็นเชิงบวกโดยเฉพาะด้านการสื่อสาร ส่วน Jin (2014) ได้ศึกษาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเรียนการสอนของนักเรียนมัธยมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนใช้สื่อสังคมออนไลน์ในชีวิตประจำวันเป็นประจำโดยสามารถใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อใช้ในการติดต่อ สื่อสาร นักเรียนมีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับสื่อสังคมออนไลน์โดยส่วนใหญ่ใช้ในด้านการศึกษาซึ่งแสดงให้เห็นว่าสื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือทางการศึกษาที่ดี จากผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาในงานวิจัยนี้ไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนใหญ่นักศึกษาใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการติดต่อสื่อสารระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา นักศึกษากับนักศึกษา ติดต่อกันเรื่องการศึกษา เกิดความสะดวกรวดเร็ว สามารถปรึกษา ขอคำแนะนำทั้งเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม ใช้ในการนำเสนอผลงานของนักศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ นอกจากนี้นักศึกษายังใช้สื่อสังคมออนไลน์สำหรับดูหนัง ฟังเพลง เล่นเกม ใช้สำหรับคลายความเครียด ใช้สำหรับติดตามข่าวสารและเหตุการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนใช้สำหรับค้นหาซื้อสินค้าที่ต้องการได้ง่ายและสะดวกมากยิ่งขึ้น และยังในภาวะโรคระบาดไวรัสโควิด การมีมาตรการเว้นระยะ ป้องกันตนเองและส่วนรวม โดยการอยู่บ้านหยุดเชื้อเพื่อชาติ การออกจากบ้านเท่าที่จำเป็นเป็นภาวะจำเป็นที่ทำให้เกิดการซื้อสินค้าทางออนไลน์มากยิ่งขึ้น รวมถึงนักศึกษาบางส่วนมีรายได้จากการขายสินค้าออนไลน์ การศึกษาการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในแง่ของการใช้ประโยชน์นี้ ทำให้เห็นว่า สามารถนำไปใช้กับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 3 ทักษะหลัก คือ ด้านทักษะการเรียนรู้

และนวัตกรรม ในเรื่องของการสื่อสารและการร่วมมือ ทักษะชีวิตและงานอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ในด้านการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างเหมาะสม

ปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มีปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการใช้งาน พบว่ามีการโดนละเมิดสิทธิ์ข้อมูล ความเป็นส่วนตัว ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษา ของพัชญ์สิตา เหลี่ยมทองคำ และณมิตา ชื่อสัตย์สกุลชัย (2561) พบว่า ข้อเสียของการใช้สื่อสังคมออนไลน์ คือ ผลกระทบต่อสุขภาพ ทำให้เสียเวลาว่างไปอย่างเปล่าประโยชน์ และข้อมูลส่วนตัวถูกเปิดเผยให้กับบุคคลภายนอกที่ไม่รู้จัก ประเด็นการถูกเปิดเผยข้อมูลความเป็นส่วนตัว พบมากในปัจจุบัน ดังนั้นในการใช้สื่อสังคมออนไลน์จึงต้องมีการควบคุม ดูแล เรื่องการใช้ข้อมูล การเปิดเผยข้อมูลของผู้ใช้อย่างจริงจัง และควรพิจารณาการใช้ติดต่อสื่อสารกับบุคคลที่ไม่รู้จัก

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คนอื่น ๆ หรือในระดับมหาวิทยาลัย

ควรศึกษาตัวอย่างประเภทอื่น เช่น กลุ่มวัยทำงาน กลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อสะท้อนพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในแง่มุมอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวง, ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2563). *พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในไทยปี 2562*. สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2563, จาก <https://www.twfdigital.com/blog/2020/04/thailand-internet-user-profile-2019/>
- จุฑารัตน์ ศรารณวงษ์ และคณะ. (2560). พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. *บรรณศาสตร์ มศว*, 10(2), 16-31.
- พรณิการ์ พุ่มจันทร์, นุชจริย์ หงส์เหลี่ยม และพัชดาพรรณ อุดมเพชร. (2558). พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาแพทย์ระดับปรีคลินิก ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. *เวชบันทึกศิริราช*, 8(1), 27-35.
- พัชญ์สิตา เหลี่ยมทองคำ และณมิตา ชื่อสัตย์สกุลชัย. (2561). พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาในรายวิชาปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับคอมพิวเตอร์. ใน ประเสริฐ ปินปฐมรัฐ (บ.ก.). *ประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ และสิ่งประดิษฐ์ ครั้งที่ 2 ประจำปี 2561*; 18 กรกฎาคม 2561 (หน้า 115-123). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วราพร คำจับ. (2562). สื่อสังคมออนไลน์กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21: Social Media for Teaching and Learning in the 21st Century. *ศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยแม่โจ้*, 7(2), 143-159.

- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และสุกัญญา เอ็มอัมธรรม. (2563). พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษา ในเขตนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. *มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์*, 37(2), 120-142.
- ส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, สำนัก. (2564). สถิตินักศึกษา ภาคปกติ ปีการศึกษา 2/2563. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2564, จาก
<http://www.apr.ubru.ac.th/images/stories/documents/sit/263-01-080164.pdf>
- สุนิ ประจิจิตร. (2563). การศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี. กรุงเทพฯ: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- Jin, Mao. (2014). *Social Media for Learning : A mixed methods Study on high school student's technology affordances and perspectives*. Computer in Human Behavior, 33.
- Marquez, R. (2011). *Analysis of Social Networking : Good idea or not*. U.S.A.: Kennesaw state University.